

Številka: 35432-208/2022-2550-8

Datum: 2. 2. 2024

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo izdaja na podlagi drugega odstavka 120. člena v povezavi z dvanajstim odstavkom 119. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23-ZDU-10 in 78/23 – ZUNPEOVE), v upravni zadevi spremembe okoljevarstvenega dovoljenja zaradi preverjanja skladnosti naprave z Zaključki o BAT, na zahtevo upravljavca PERUTNINA PTUJ d.o.o., Potrčeva cesta 10, 2250 Ptuj, ki ga zastopata direktorja Enver Šišić in Yevheniy Dranov, naslednjo

ODLOČBO

I.

Okoljevarstveno dovoljenje št. 35407-131/2006–10 z dne 14. 3. 2008, spremenjeno z odločbami št. 35406-36/2012-2 z dne 28. 3. 2013, št. 35406-13/2018-2 z dne 27. 3. 2018 in št. 35406-63/2020-2 z dne 16. 11. 2020 (v nadaljevanju: okoljevarstveno dovoljenje) izdano upravljavcu PERUTNINA PTUJ d.o.o., Potrčeva cesta 10, 2250 Ptuj (v nadaljevanju: upravljavec) za obratovanje naprave za intenzivno rejo perutnine Farma Starošince z zmogljivostjo 120.000 mest (v nadaljevanju: naprava), ki se nahaja na zemljiščih v k.o. 431 Starošince s parc. št. 635, 636/1, 639, 643, 644, 646, 674, 675, 679/1, 679/2, 679/3, 679/4, 683, 690/5, 690/6, 690/7, 690/8, 697 in 702, se spremeni tako, kot izhaja iz nadaljevanja izreka te odločbe:

1. Točka 1. izreka okoljevarstvenega dovoljenja se spremeni tako, da se glasi:

1. Obseg dovoljenja

Stranki - upravljavcu PERUTNINA PTUJ d.o.o., Potrčeva cesta 10, 2250 Ptuj (v nadaljevanju: upravljavec) se izda okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje naprave Farma Starošince (A1), v kateri se izvaja dejavnost intenzivne reje perutnine (piščancev brojlerjev) s proizvodno zmogljivostjo 120.000 mest – na naslovu Starošince 2, 2326 Cirkovce, na zemljiščih v k.o. 431 Starošince s parc. št. 635, 636/1, 639, 643, 644, 646, 674, 675, 679/1, 679/2, 679/3, 679/4, 683, 690/5, 690/6, 690/7, 690/8, 697 in 702.

Napravo A1 in druge z njo neposredno tehnično povezane dejavnosti sestavljajo naslednje nepremične tehnološke enote:

- 6 hlevov za rejo brojlerjev (N1-N6) s silosi,
- diesel elektro agregat (N7),
- zamrzovalna skrinja za kadavre,
- upravna stavba,
- nepretočna greznica ob upravni stavbi.

2. Točka 2. izreka okoljevarstvenega dovoljenja se spremeni tako, da se glasi:

2. Okoljevarstvene zahteve za emisije snovi v zrak

2.1. Ukrepi za preprečevanje onesnaževanja oziroma zmanjševanja emisij iz naprave

- 2.1.1. Upravljavec mora zagotavljati zmanjšanje nastanka emisije prahu iz posameznih bivalnih objektov za živali (hlevov) z:
- uporabo grobega materiala za nastilj (kot npr. peletirana in dolga nerezana slama ali lesni oblanci),
 - ročnim nanosom svežega nastilja pred in med vselitvijo,
 - uporabo avtomatskih krmilnikov za hranjenje po želji,
 - uporabo peletirane krme,
 - uporabo skladišč za suho krmo (silosi), ki so opremljeni z zaprtim sistemom za transport,
 - uporabo avtomatskega prezračevalnega sistema z majhno hitrostjo zraka v hlevih,
 - uporabo razprševanja vodne meglice.
- 2.1.2. Upravljavec mora zagotavljati izvajanje naslednjih ukrepov za preprečevanje in zmanjševanje emisije vonjav:
- uporabiti mora sistem nastanitve, kjer so živali in površine suhe in čiste, pri čemer se krma ne sme raztresati in voda se ne sme razlivali, zmanjševati tok in hitrost zraka nad površino gnoja v hlevih in zniževati temperaturo v hlevih,
 - zagotavljati, da je nastilj stalno suh in pod aerobnimi pogoji,
 - optimirati pogoje izpustov izstopnega zraka iz hlevov kot je npr. z namestitvijo ventilatorjev na slemenu streh, učinkovita postavitve zunanjih ovir za ustvarjanje turbulence v izhodnem toku zraka, kot so gozdne površine, postavitve stenskih ventilatorjev tako, da so obrnjeni stran od občutljivih sprejemnikov oz. od objektov.
- 2.1.3. Upravljavec mora za zmanjšanje emisije amoniaka v zrak iz posameznih bivalnih objektov za živali (hlevov) zagotavljati, da izvaja talno rejo brojlerjev na globokem nastilju s prisilnim prezračevanjem in napajalnim sistemom brez iztekanja, pri čemer mora zagotavljati, da emisije amoniaka v zrak ne presegajo mejnih vrednosti, določenih v Preglednici 1 iz točke 2.2.1 izreka tega dovoljenja.
- 2.1.4. Upravljavec lahko kot gorivo v nepremičnem motorju z notranjim izgorevanjem – diesel elektro agregatu uporablja le plinsko olje D2.
- 2.1.5. Nepremični motor z notranjim izgorevanjem – diesel elektro agregat lahko obratuje samo za pogon rezervnega ali zasilnega napajanja elektrike, pri čemer njegov obratovalni čas ne sme presegati 300 ur letno.

2.2. Mejne vrednosti emisije snovi v zrak

- 2.2.1. Mejna vrednost emisije amoniaka v zrak iz posameznega bivalnega objekta za brojlerje z uporabo reje na globokem nastilju je določena v Preglednici 1.

Preglednica 1: Mejna vrednost emisije snovi v zrak

Parameter	Mejna vrednost (v kg NH ₃ /mesto za brojler/leto)
Dušik, izražen kot NH ₃	0,05

2.3. Zahteve za obratovalni monitoring emisij snovi v zrak

- 2.3.1. Upravljavec mora zagotavljati monitoring emisije amoniaka v zrak kot oceno z izračunom letne količine razpršene emisije snovi v zrak na podlagi uporabe masne bilance na podlagi izločanja in na podlagi skupnega dušika, prisotnega v vsaki fazi ravnanja z gnojem, ki se nanaša le na emisije glede na način reje iz hlevov.
- 2.3.2. Upravljavec mora zagotavljati monitoring emisije celotnega prahu v zrak iz posameznega bivalnega objekta za brojlerje kot oceno z izračunom letne količine razpršene emisije snovi v zrak na podlagi uporabe emisijskega faktorja.
- 2.3.3. Upravljavcu ni treba zagotoviti izvajanje obratovalnega monitoringa emisij snovi v zrak iz nepremičnega motorja z notranjim izgorevanjem – diesel elektro agregat, katerega obratovalni čas ne sme presegati 300 ur letno in je namenjen samo za pogon zasilnega napajanja elektrike.

2.4. Obveznost predložitve poročila o rezultatih obratovalnega monitoringa

- 2.4.1. Upravljavec mora oceno o letnih emisijah snovi v zrak, ki jo izdelata izvajalec obratovalnega monitoringa na podlagi ocene z izračunom letne količine razpršenih emisij amoniaka in celotnega prahu v zrak, poslati Agenciji Republike Slovenije za okolje v elektronski obliki vsako leto do 31. marca tekočega leta za preteklo koledarsko leto.
- 2.4.2. Upravljavec mora kot prilogo k oceni o letnih emisijah snovi v zrak iz točke 2.4.1. izreka tega dovoljenja priložiti oceno z izračunom razpršenih emisij iz točke 2.3.1. in 2.3.2. izreka tega dovoljenja. Iz ocene mora biti razviden način izračuna in podatki, ki so bili pri tem uporabljeni.

3. Za točko 3.1.1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se dodajo točke 3.1.1 a, 3.1.1 b, 3.1.1 c, 3.1.1d in 3.1.1 e, ki se glasijo:

- 3.1.1. a. Upravljavec mora hleve suho mehansko očistiti in oprati z visokotlačnimi čistilci, tako da nastane čim manj odpadne pralne vode.
- 3.1.1. b. Upravljavec mora odpadne pralne vode pomešane skupaj z gnojem zbirati ločeno od padavinske odpadne vode, ki se odvaja s streh hlevov ter povoznih površin.
- 3.1.1.c. Dvoriščna območja ter transportne poti morajo biti asfaltirane, pri čemer mora upravljavec zagotavljati suho čiščenje (brez odpadnih vod).
- 3.1.1.d. Upravljavec mora zagotoviti odvajanje padavinske odpadne vode z asfaltiranih manipulativnih in transportnih površin preko lovilnika olj, ki je skladen s standardom SIST EN 858.

3.1.1 e Upravljavec mora zagotoviti čiščenje komunalnih odpadnih voda. Upravljavec mora zagotoviti odvajanje komunalne vode v javno kanalizacijo, ki se zaključi s komunalno čistilno napravo.

4. Za točko 4.1.2 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se doda nova točka 4.1.2a, ki se glasi:

4.1.2a Upravljavec mora poleg ukrepov iz točke 4.1.2 izreka tega dovoljenja uporabljati naslednje kombinacije tehnik za preprečevanje ali zmanjšanje emisij hrupa:

- zagotovitev ustrezne razdalje med napravo in občutljivimi sprejemniki,
- postavitev opreme čim dlje od občutljivih sprejemnikov,
- uporabo čim krajših cevi za dovod krme,
- postavitev posod in silosov za krmo tako, da se čim bolj zmanjša premikanje vozil po kmetiji,
- zapiranje vrat in večjih odprtih stavbe, zlasti med hranjenjem,
- upravljanje opreme s strani izkušenega osebja,
- izogibanje hrupnim dejavnostim ponoči in med vikendi,
- upoštevanje določb za nadzor nad hrupom med vzdrževalnimi dejavnostmi,
- uporaba transportnih trakov in polžnih transporterjev, polnih krme,
- uporaba tihe opreme, kot so visoko učinkoviti ventilatorji, kadar naravno prezračevanje ni mogoče ali zadostno,
- uporaba opreme za obvladovanje hrupa, ki vključuje opremo za zmanjševanje hrupa, izolacijo vibracij in izvedbo zvočne izolacije stavb.

5. Točka 6. izreka okoljevarstvenega dovoljenja se v celoti spremeni tako, da se glasi:

6. Zahteve za ravnanje z gnojem in pralnimi vodami

6.1. Upravljavec mora gnoj in odpadne pralne vode kot odpadke oddati upravljavcu bioplinarne.

6. Točka 7 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se spremeni tako, da se glasi:

7 Drugi ukrepi v zvezi z obratovanjem naprave

7.1. Upravljavec mora pri obratovanju naprave iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja izvajati in upoštevati sistem ravnanja z okoljem, ki vključuje naslednje elemente:

1. zavezanost vodstva, vključno z najvišjim vodstvom;
2. opredelitev okoljske politike, ki vključuje stalno izboljševanje okoljskih značilnosti obrata, ki jo zagotavlja vodstvo;
3. načrtovanje in pripravo potrebnih postopkov in ciljev v povezavi s finančnim načrtovanjem in naložbami;
4. izvajanje postopkov, pri katerih je posebna pozornost namenjena:
 - (a) strukturi in odgovornosti;
 - (b) usposabljanju, ozaveščanju in usposobljenosti;
 - (c) komunikaciji;
 - (d) vključevanju zaposlenih;
 - (e) dokumentaciji;
 - (f) učinkovitemu obvladovanju procesov;
 - (g) programom vzdrževanja;
 - (h) pripravljenosti in ukrepanju v nujnih primerih;
 - (i) ohranjanju skladnosti z okoljsko zakonodajo;
5. preverjanje učinkovitosti in izvajanje popravilnih ukrepov, pri čemer je posebna pozornost namenjena:

- (a) monitoringu in merjenju;
 - (b) popravnim in preventivnim ukrepom;
 - (c) vodenju evidenc;
 - (d) neodvisnim (kjer je izvedljivo) notranjim ali zunanjim presojam, da se ugotovi, ali je sistem ravnanja z okoljem skladen z načrtovano ureditvijo ter ali se ustrezno izvaja in vzdržuje;
6. pregled sistema ravnanja z okoljem ter njegove stalne ustreznosti, primernosti in učinkovitosti, ki ga izvaja najvišje vodstvo;
7. spremljanje razvoja čistejših tehnologij;
8. upoštevanje okoljskih vplivov morebitne razgradnje naprave v fazi načrtovanja nove naprave in v njeni celotni obratovalni dobi;
9. redno uporabo sektorskih primerjalnih analiz (npr. sektorski referenčni dokument EMAS).
- 7.2. Upravljavec mora za preprečevanje ali zmanjševanje okoljskega vpliva in izboljšanje splošnih značilnosti zagotavljati:
- ustrezno lokacijo naprave in razporeditev dejavnosti v prostoru,
 - izobraževanje in usposabljanje osebja,
 - pripravo načrta za izredne razmere za obravnavanje nepričakovanih emisij in dogodkov, kot je onesnaženje vodnih teles,
 - redne preglede, popravila in vzdrževanje konstrukcij in opreme,
 - začasno skladiščenje poginulih živali tako, da se preprečijo ali zmanjšajo emisije.
- 7.3. Upravljavec mora za zmanjšanje skupnega izločenega dušika in posledično emisij amoniaka ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali zagotavljati predpisane sestave prehrane in prehranske strategije, ki vključuje naslednjo kombinacijo:
- zmanjšanje vsebnosti surovih beljakovin z uporabo prehrane z uravnoteženo vsebnostjo dušika na podlagi energijskih potreb in prebavljivih aminokislin;
 - večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja;
 - dodajanje nadzorovanih količin esencialnih aminokislin v prehrano z majhno vsebnostjo surovih beljakovin;
 - uporaba odobrenih krmnih dodatkov, s katerimi se zmanjšuje skupni izločeni dušik.
- 7.4. Upravljavec mora za zmanjšanje skupnega izločenega fosforja ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali zagotavljati predpisane sestave prehrane in prehranske strategije, ki vključuje naslednjo kombinacijo:
- večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja;
 - uporabo odobrenih krmnih dodatkov, s katerimi se zmanjšuje skupni izločeni fosfor (npr. fitaza);
 - uporabo hitro prebavljivih anorganskih fosfatov za delno nadomestitev običajnih virov fosforja v krmi.
- 7.5. Upravljavec mora za učinkovito uporabo vode zagotavljati sledečo kombinacijo tehnik:
- evidentiranje porabe vode;
 - odkrivanje in odprava morebitnega puščanja vode;
 - uporaba visokotlačnih čistilnih aparatov za čiščenje bivalnih prostorov živali in opreme;
 - izbiro in uporabo ustrezne opreme (npr. nastavkov za sesanje, skodelic za napajanje, korit za vodo) za posamezne kategorije živali ob stalnem zagotavljanju vode (pitje po želji);
 - redno preverjanje in (po potrebi) prilagajanje nastavitev opreme za pitno vodo.

7.6. Upravljavec mora za učinkovito rabo energije v napravi iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja zagotavljati sledečo kombinacijo tehnik:

- visoko učinkoviti ogrevalni/hladilni in prezračevalni sistemi,
- optimizacija ogrevalnih/hladilnih in prezračevalnih sistemov ter upravljanja,
- izolacija sten, podov in/ali stropov bivalnih prostorov živali,
- uporaba energijsko učinkovite razsvetljave.

7.7. Upravljavec mora za zmanjšanje emisij amoniaka iz celotnega proizvodnega procesa za rejo piščancev brojlerjev zagotoviti oceno ali izračun zmanjšanja emisij amoniaka iz celotnega proizvodnega procesa z uporabo najboljših razpoložljivih tehnik, ki se uporabljajo v napravi iz točke 1 izreka tega dovoljenja.

7.8. Upravljavec mora enkrat na leto v napravi iz točke 1 izreka tega dovoljenja zagotavljati spremljanje skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, z uporabo masne bilance dušika in fosforja na podlagi zaužite krme, vsebnosti surovih beljakovin v prehrani, skupnega fosforja in proizvodnosti živali, pri čemer mora zagotavljati, da skupni izločeni dušik in skupni izločeni fosfor za piščance brojlerje ne presegata mejnih vrednosti iz Preglednic 5 in 6.

Preglednica 5: Mejna vrednost za skupni izločeni dušik, povezan z BAT

Parameter	Kategorija živali	Skupni izločeni dušik, povezan z BAT (v kg izločenega dušika/mesto za žival/leto)
Skupni izločeni dušik, izražen kot N	Brojlerji	0,6

Preglednica 6: Mejna vrednost za skupni izločeni fosfor, povezan z BAT

Parameter	Kategorija živali	Skupni izločeni fosfor, povezan z BAT (v kg izločenega P ₂ O ₅ /mesto za žival/leto)
Skupni izločeni fosfor, izražen kot P ₂ O ₅	Brojlerji	0,25

7.9. Upravljavec mora zagotoviti vodenje evidence naslednjih parametrov procesa vsaj enkrat na leto:

- porabo vode;
- porabo električne energije;
- porabo goriva;
- število prejetih in oddanih živali, pri čemer se upoštevajo tudi pogini,
- porabo krme,
- proizvodnjo gnoja.

7.10. Upravljavec mora oceno ali izračun zmanjšanja emisij amoniaka iz celotnega proizvodnega procesa z uporabo najboljših razpoložljivih tehnik, ki se uporabljajo v napravi iz točke 1 izreka tega dovoljenja, iz točke 7.7. izreka tega dovoljenja, skupno izločeni dušik in skupno izločeni fosfor iz točke 7.8 izreka tega dovoljenja in evidenco spremljanja parametrov iz točke 7.9 izreka tega dovoljenja poslati Agenciji Republike Slovenije za okolje v pisni obliki enkrat letno, najkasneje do 31. marca.

7. Točka 9.1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se črta.
8. Točka 9.3 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se črta.
9. V celotni točki 10 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se besedni zvezi »Agencijo RS za okolje« in »Agenciji RS za okolje« nadomestita z besedno zvezo »ministrstvo« oz. »na ministrstvo«.

II.

Preostalo besedilo izreka okoljevarstvenega dovoljenja ostane nespremenjeno.

III.

V tem postopku stroški niso nastali.

Obrazložitev

I.

Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za okolje je dne 30. 11. 2022 s strani upravljavca PERUTNINA PTUJ d.o.o., Potrčeva cesta 10, 2250 Ptuj (v nadaljevanju: upravljavec), prejelo vlogo za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja št. 35407-131/2006-10 z dne 14. 3. 2008, spremenjeno z odločbami št. 35406-36/2012-2 z dne 28. 3. 2013, št. 35406-13/2018-2 z dne 27. 3. 2018 in št. 35406-63/2020-2 z dne 16. 11. 2020 (v nadaljevanju: okoljevarstveno dovoljenje) zaradi uskladitve naprave z Zaključki o BAT. Vloga je bila dopolnjena dne 5. 12. 2022, 4. 10. 2023, 27. 11. 2023 in 13. 12. 2023.

V skladu z Zakonom o spremembah Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 163/22), ki je na novo določil ministrstva, ki sestavljajo Vlado Republike Slovenije, je bilo na podlagi drugega odstavka 22. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb) za ta postopek pristojno Ministrstvo za naravne vire in prostor. Na podlagi Sklepa o datumu prenosa nedokončanih postopkov (Uradni list RS, št. 32/23) je za vodenje in odločanje v tem postopku od 1. 4. 2023 dalje pristojno Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (v nadaljevanju: ministrstvo).

Upravljavec je vlogo podal na podlagi četrtega odstavka 277. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23-ZDU-1O in 78/23 – ZUNPEOVE, v nadaljevanju: ZVO-2), ki določa da mora upravljavec naprave in dejavnosti, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, iz 68. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06-ZVO-1-UPB1, 49/06-ZMetD, 66/06-OdiUS, 33/07-ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17-GZ, 21/18-ZNOrg, 84/18-ZIURKOE, 158/20 (v nadaljevanju: ZVO-1)) v primeru, da so zaključki o BAT za njegovo glavno dejavnost izšli pred več kot 33 meseci pred uveljavitvijo ZVO-2, vložiti vlogo za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja v skladu s 120. členom ZVO-2 najkasneje v 60 dneh po uveljavitvi ZVO-2. Ministrstvo je vlogo obravnavalo tudi v skladu s sedmim odstavkom 119. člena ZVO-2, saj je upravljavec v vlogi navedel tudi podatke o spremembi tehnoloških enot naprave (2. točka četrtega odstavka 119. člena ZVO-2). Dvanajsti odstavek 119. člena ZVO-2 določa, da ministrstvo odloči o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja iz sedmega odstavka 119. člena ZVO-2 v treh mesecih od vložitve

popolne vloge, pri čemer se ne uporabljajo določbe 113., 114. in 122. člena tega zakona, razen če se okoljevarstveno dovoljenje spreminja glede na določbe iz 3. in 4. točke prvega odstavka 121. člena ZVO-2.

Vloga je bila podana v obliki Obrazca IED vloge, kateremu je bila priložena naslednja dokumentacija:

- pooblastilo za zastopanje z dne 29. 11. 2021,
- dokument »Prikaz skladnosti naprave z Zaključki o BAT za intenzivno rejo perutnine ali prašičev, Farma Starošince, junij 2022«, ki jo je napisal upravljavec sam,
- Priloga 1: Certifikat ISO 14001,
- Priloga 2: Politika kakovosti, zagotavljanja varnih živil in varovanja okolja,
- Priloga 3: Deklaracije krmnih mešanic,
- Priloga 4: Izredne razmere ND170
- Predlog programa obratovalnega monitoringa emisij snovi v zrak, Farma Starošince, št. 593/2022, ki ga je novembra 2022 izdelal Talum inštitut d.o.o., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo.

II.

V postopku izdaje spremembe okoljevarstvenega dovoljenja je ministrstvo odločalo na podlagi dokumentacije, razvidne v razdelku I te obrazložitve ter dokumentacije, posredovane v dopolnitvah vloge, kot sledi spodaj.

Upravljavec je vlogo dopolnil dne 5. 12. 2022 s potrdilom o plačilu upravne takse.

Upravljavec je vlogo dopolnil dne 4. 10. 2023 s pooblastilom.

Upravljavec je vlogo dopolnil dne 27. 11. 2023 z odgovori na poziv št. 35432-208/2022-2550-5 z dne 17. 10. 2023 s prilogami: Izredne razmere (ND št. 170).

Upravljavec je vlogo dopolnil dne 13. 12. 2023 s skico vodovodnega sistema.

Ministrstvo je skladno s petim odstavkom 120. člena ZVO-2 z dopisom št. 35432-208/2022-2550-3 z dne 17. 1. 2023 obvestilo pristojno inšpekcijo o vložitvi vloge.

V postopku je bilo na podlagi predložene dokumentacije ugotovljeno naslednje:

Agencija Republike Slovenije za okolje je upravljavcu izdala okoljevarstveno dovoljenje št. 35407-131/2006-10 z dne 14. 3. 2008, spremenjeno z odločbami št. 35406-36/2012-2 z dne 28. 3. 2013, št. 35406-13/2018-2 z dne 27. 3. 2018 in št. 35406-63/2020-2 z dne 16. 11. 2020, za obratovanje naprave, ki povzroča industrijske emisije, in sicer naprave za intenzivno rejo perutnine z zmogljivostjo 170.000 mest.

Ministrstvo je izvedlo presojo skladnosti obravnavane naprave z najboljšimi razpoložljivimi tehnikami, ki so opisane v Izvedbenem sklepu komisije (EU) 2017/302 z dne 15. februarja 2017 o določitvi zaključkov o najboljših razpoložljivih tehnikah (BAT) v skladu z Direktivo 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta za intenzivno rejo perutnine ali prašičev (Uradni list EU, L 43/231, v nadaljevanju: Zaključek o BAT), in sicer:

- Splošnimi zaključki o BAT za intenzivno rejo perutnine ali prašičev (BAT 1 – BAT 29) in
- Zaključki o BAT za intenzivno rejo perutnine (BAT 32).

V nadaljevanju obrazložitve so podane ugotovitve ministrstva glede skladnosti obratovanja naprave iz točke 1. izreka okoljevarstvenega dovoljenja glede uporabe najboljših razpoložljivih tehnik iz Zaključkov o BAT. Iz drugega odstavka 15. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije (Uradni list RS, št. 68/22) izhaja, da ministrstvo izvede preverjanje skladnosti naprave z zaključki o BAT v skladu z navodili iz Priloge 7 te uredbe.

Ministrstvo ugotavlja, da za obratovanje naprave iz točke 1. izreka okoljevarstvenega dovoljenja niso relevantne najboljše razpoložljive tehnike opisane v BAT 9, BAT 12, BAT 14, BAT 15, BAT 16, BAT 17, BAT 18, BAT 19, BAT 20, BAT 21, BAT 22, BAT 26 in BAT 28, v Splošnih zaključkih o BAT za intenzivno rejo perutnine ali prašičev, saj se pri obratovanju naprave iz točke 1. izreka okoljevarstvenega dovoljenja ne skladišči gnoja, ne nastaja gnojevka, ne predeluje se gnoja, objekti niso opremljeni s sistemom za čiščenje zraka in v bližini naprave iz točke 1. izreka okoljevarstvenega dovoljenja ni občutljivih sprejemnikov hrupa in vonjav.

A. Splošni zaključki o BAT za intenzivno rejo perutnine ali prašičev

BAT 1: Sistemi ravnanja z okoljem

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 1 za izboljšanje splošne okoljske učinkovitosti reje perutnine je uvedba in izvajanje sistema ravnanja z okoljem, kar vključuje vse naslednje elemente:

1. zavezanost vodstva, vključno z najvišjim vodstvom;
2. opredelitev okoljske politike, ki vključuje stalno izboljševanje okoljskih značilnosti obrata, ki jo zagotavlja vodstvo;
3. načrtovanje in pripravo potrebnih postopkov in ciljev v povezavi s finančnim načrtovanjem in naložbami;
4. izvajanje postopkov, pri katerih je posebna pozornost namenjena:
 - a) strukturi in odgovornosti;
 - b) usposabljanju, ozaveščanju in usposobljenosti;
 - c) komunikaciji;
 - d) vključevanju zaposlenih;
 - e) dokumentaciji;
 - f) učinkovitemu obvladovanju procesov;
 - g) programom vzdrževanja;
 - h) pripravljenosti in ukrepanju v nujnih primerih;
 - i) ohranjanju skladnosti z okoljsko zakonodajo;
5. preverjanje učinkovitosti in izvajanje popravilnih ukrepov, pri čemer je posebna pozornost namenjena:
 - a) monitoringu in merjenju;
 - b) popravilnim in preventivnim ukrepom;
 - c) vodenju evidenc;
 - d) neodvisnim (kjer je izvedljivo) notranjim ali zunanjim presojam, da se ugotovi, ali je sistem ravnanja z okoljem skladen z načrtovano ureditvijo ter ali se ustrezno izvaja in vzdržuje;
6. pregled sistema ravnanja z okoljem ter njegove stalne ustreznosti, primernosti in učinkovitosti, ki ga izvaja najvišje vodstvo;
7. spremljanje razvoja čistejših tehnologij;
8. upoštevanje okoljskih vplivov morebitne razgradnje naprave v fazi načrtovanja nove naprave in v njeni celotni obratovalni dobi;
9. redno uporabo sektorskih primerjalnih analiz (npr. sektorski referenčni dokument EMAS).
Za sektor intenzivne reje perutnine ali prašičev je BAT tudi, da se v sistem ravnanja z okoljem vključi:
 10. izvajanje načrta za obvladovanje hrupa;
 11. izvajanje načrta za obvladovanje vonjav.

Upravljavec izvaja sistem ravnanja z okoljem, in sicer ima vpeljan sistem ravnanja z okoljem skladno s standardom ISO 14001:2015. Farma je del PC Živa proizvodnja, ki je ena izmed organizacijskih enot v Perutnini Ptuj, d.o.o.

Upravljavec si prizadeva za nenehno zmanjševanje vplivov na okolje, za racionalno rabo virov in energentov, kar je razvidno iz Politike kakovosti, zagotavljanja varnih živil in varovanja okolja.

Del sistema ravnanja z okoljem je tudi postavljanje okoljskih ciljev, ki so finančno ovrednoteni in planiranje ustreznih naložb. Vsi postopki, ki se izvajajo na farmi so načrtovani. V dokumentaciji EMS sistema so jasno določeni postopki in navodila za delo ter odgovornosti za izvedbo. Vsako leto je pripravljen plan izobraževanj in usposabljanj, ki se jih udeležujejo tudi najemniki farm. Komunikacija je opredeljena v okviru EMS, operativno pa poteka med PC Živa proizvodnja in najemnikom farme, ki potem organizira delo na sami farmi. Ob tem upošteva postopke in navodila, ki jih je določila in jih je posredovala Perutnina Ptuj d.o.o. Najemnik farme vključuje zaposlene in jim določi naloge, da je delo opravljeno v skladu s cilji, ki jih zastavi vodstvo PC Živa proizvodnja v skladu s cilji Perutnine Ptuj, d.o.o. V PC Živa proizvodnja in na farmi vodijo različno dokumentacijo, tudi evidence, ki obsegajo porabo krme, vrsto krme, pogin, težo in število brojlerjev, temperaturo prostorov, kontrolo in porabo vode, plina, porabo električne energije, obiske na farmi. Celoten proizvodni postopek vzreje brojlerjev je v skladu s stanjem tehnike ter računalniško voden in nadzorovan. Na farmi se izvajata preventivno in kurativno vzdrževanje. Kurativno vzdrževanje pomeni odpravljanje okvar, preventivno vzdrževanje pa se opravlja po izhlevljanju brojlerjev, ko se očisti in pregleda vso opremo ter izvede potrebna popravila in nastavitve, da se zagotovi brezhibno delovanje opreme v času turnusa. Na farmi imajo gasilnike ter hidrantno omrežje za primer požara. Zaposleni so redno osveščani o požarni varnosti. Za primer izpada električne energije je na lokaciji diesel agregat. Pri izvajanju vseh dejavnosti upravljavec zagotavlja upoštevanje vse okoljevarstvene zakonodaje.

Pri obratovanju naprave iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se izvajajo monitoringi. Procesne sestavine, ki imajo vpliv na okolje, se spremljajo tako, da se vodijo evidence o količini in kvaliteti vzrejenih živali, količini odpadne pralne vode, količini odpadkov, količini gnoja z nastiljem, količini kadavrov (pogin), o porabi krmil, o porabi vode, o letni porabi elektrike in plina za ogrevanje hlevov, o porabi goriva za delovne stroje. Izvaja se monitoring emisije prahu in amoniaka, monitoring skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, z uporabo masne bilance dušika in fosforja, in monitoring emisije hrupa, ki ga izvaja pooblaščen oseba v skladu s predpisom, ki ureja obratovalni monitoring emisije hrupa. Obremenitev občutljivih sprejemnikov s hrupom in vonjavami ni pričakovana. Farma je predmet neodvisnih notranjih in zunanjih presoj, s katerimi se ugotavlja skladnost delovanja.

Priprava in izvajanje Načrta za obvladovanje vonjav je ustrezen ukrep le za tiste primere, ko se pričakuje in/ali je dokazana obremenitev občutljivih sprejemnikov z vonjavami. V okolici farme je veliko nepozidanih zelenih gozdnih površin, najbližji stanovanjski objekti so zastrti z gozdom. Obremenitev občutljivih sprejemnikov z vonjavami ni pričakovana.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike BAT 1 Zaključkov o BAT, in sicer elemente od točke 1 do točke 9. Kot izhaja iz točke I./6 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 7.1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo glede vzpostavitve in vodenja sistema ravnanja z okoljem. Upravljavcu ni treba izvajati načrta za obvladovanje hrupa iz točke 10 BAT 1 Zaključka o BAT, saj v bližini naprave iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja ni občutljivih sprejemnikov hrupa. Stavbe z varovanimi prostori, kjer se ocenjujejo kazalci hrupa, ki ga povzroča obratovanje naprave, so uvrščene v območje III. stopnje varstva pred hrupom, kjer naprava iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja okolja ne obremenjuje prekomerno s hrupom v dnevnem, večernem in nočnem obdobju dneva. Zaradi navedenega upravljavcu ni treba izvajati načrta za obvladovanje hrupa iz točke 10 BAT 1 Zaključka o BAT. Upravljavcu prav tako ni treba izvajati načrta za obvladovanje vonjav iz točke 11 BAT 1 Zaključka o BAT, saj v bližini naprave iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja ni občutljivih sprejemnikov vonjav. V hlevih se vzdržuje čim bolj suh nastilj z uporabo napajalnega sistema, ki ne toči, uporablja se krma, prilagojena potrebam živali po hranilih in čiščenje hlevov se izvaja na način, kjer ne prihaja do nepotrebnega prekladanja in premešavanja gnoja. Zaradi vseh zgornjih navedb upravljavcu ni treba izvajati načrta za obvladovanje vonjav iz točke 11 BAT 1 Zaključka o BAT.

BAT 2: Dobro gospodarjenje

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 2 za preprečevanje ali zmanjšanje okoljskega vpliva in izboljšanje splošnih značilnosti je uporaba vseh spodaj navedenih tehnik:

- a) Ustrezna lokacija naprave/kmetije in razporeditev dejavnosti v prostoru, da se:
 - zmanjša prevoz živali in materiala (vključno z gnojem),
 - zagotovi ustrezna oddaljenost od občutljivih sprejemnikov, ki jih je treba zaščititi,
 - upoštevajo prevladujoče podnebne razmere (npr. veter in padavine),
 - upošteva morebitna prihodnja možnost razvoja kmetije,
 - prepreči onesnaženje voda.
- b) Izobraževanje in usposabljanje osebja, zlasti v zvezi z:
 - ustreznimi predpisi, živinorejo, zdravjem in dobrobitjo živali, ravnanjem z gnojem, varnostjo pri delu,
 - prevozom in raztresanjem gnoja,
 - načrtovanjem dejavnosti,
 - načrtovanjem delovanja in ravnanjem v izrednih razmerah,
 - popravilom in vzdrževanjem opreme.
- c) Priprava načrta za izredne razmere za obravnavanje nepričakovanih emisij in dogodkov, kot je onesnaženje vodnih teles. To lahko vključuje:
 - načrt kmetije, na katerem so razvidni sistemi odvodnjavanja in vodni viri/viri odpadnih voda,
 - načrte ukrepanja za odziv na nekatere morebitne dogodke (npr. požar, puščanje ali sesedanje zbiralnika za gnojevko, nenadzorovano odtekanje s kupov gnoja, razlitje olja),
 - razpoložljivo opremo za ravnanje v primeru onesnaženja (npr. oprema za zamašitev odtokov v zemlji, zajezitev jarkov, plavajoče pregrade za primere razlitja olja).
- d) Redni pregledi, popravila in vzdrževanje konstrukcij in opreme, kot so:
 - zbiralniki za gnojevko glede morebitnih znakov poškodb, razpadanja in puščanja,
 - črpalke, mešala, ločevalniki, odvodne naprave za gnojevko,
 - sistemi za dovajanje vode in krme,
 - prezračevalni sistem in temperaturna tipala,
 - silosi in transportna oprema (npr. ventili, cevi),
 - sistemi za čiščenje zraka (npr. v okviru rednih pregledov).To lahko vključuje higieno na kmetiji in zatiranje škodljivcev.
- e) Skladiščenje mrtvih živali tako, da se preprečijo ali zmanjšajo emisije.

Upravljavec pri reji piščancev brojlerjev uporablja tehnike ustrezne lokacije naprave, izobraževanja in usposabljanja osebja, načrte ukrepanja za odziv na morebitne dogodke, kot je požar, rednega pregleda, popravil in vzdrževanja konstrukcij in opreme ter skladiščenja mrtvih živali, da se preprečijo ali zmanjšajo emisije.

Naprava iz točke 1 izreka tega dovoljenja se nahaja v občini Kidričevo in je locirana na obstoječi Farmi Starošince na JV obrobju naselja Starošince, v ostalih smereh so kmetijske površine. Za Dravsko-Ptujsko polje je značilna razpršena gradnja. Obrobje naselja Starošince se prične na oddaljenosti cca 200 m od naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja. En stanovanjski objekt starejše gradnje je na sosednji parceli ob vhodu na Farmo Starošince. Od naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja je oddaljen cca 60 m.

Reja piščancev brojlerjev se izvaja v petih od šestih hlevov s proizvodno zmogljivostjo 120.000 oz. 100.000 mest (v vsakem hlevu je 20.000 mest). Letno se izvede 7 ciklusov vzreje. Upravljavec izvaja ukrepe za zmanjšanje prevoza živali tako, da je prevoz živali omejen samo na čas zamenjave ciklusov piščancev brojlerjev. Prevoz materiala (živali, krme, razkužil...) se vrši s Ptuja in okolice. Gnoj z nastiljem in odpadne pralne vode se kot odpadke prevaža v bioplinarno Draženci, ki je od farme oddaljena 13 km.

Ukrepi, ki se nanašajo na upoštevanje prevladujočih podnebnih razmer (npr. veter in padavine), so bili izvedeni ob načrtovanju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja s tem, da se je izbralo

lokacijo, ki je glede prevladujočih podnebnih razmer primerna za izvajanje kmetijske dejavnosti. V letu 2024 se načrtuje gradnja novih hlevov in ostalih objektov ter infrastrukture.

Naprava iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se nahaja na vodovarstvenem območju virov pitne vode VVO III (občinski nivo), za katero velja Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Dravsko-ptujskega polja (Uradni list RS, št. 59/07, 32/11, 24/13 in 79/15). Razkužil na farmi ne skladiščijo, na lokacijo farme jih pripeljejo pred razkuževanjem. Očiščene in oprane hleve in opremo pred ponovno vhlevitvijo živali razkužijo z raztopino razkužila. Pralne vode od čiščenja hlevov se vpijejo v gnoj, ki se ga takoj po zaključenem ciklusu sproti odvaža na bioplinarno Draženci. Gnoja se na lokaciji naprave ne skladišči ali začasno odlaga. Manipulativne in povozne površine so asfaltirane.

Izobraževanje in usposabljanje se izvajata na področju ustreznih predpisov, živinoreje, zdravja in dobrobiti živali, ravnanja z gnojem, varnosti pri delu. Velik del izobraževanja vodi upravljavec sam.

Upravljavec ima izdelan načrt za izredne razmere za obravnavanje nepričakovanih emisij in dogodkov, in sicer kot nenormalne razmere ocenjuje možnost izpada električne energije in možnost požara; vpeljan ima postopek za ukrepanje v sili, za obvladanje nenačrtovanih nezgod. V vseh objektih so gasilni aparati na prah, ki so redno vzdrževani in servisirani; na lokaciji je hidrantno omrežje; izvaja se požarni red. Na lokaciji naprave je na voljo absorpcijski pesek za ravnanje v primeru onesnaženja (npr. razlitje razkužil). Po čiščenju hlevov in pred vselitvijo novih živali se izvede razkuževanje hlevske opreme in površin hleva. Razkužil se na farmi ne skladišči. Razkuževanje poteka z nanašanjem fine meglice razkužila na stene in opremo hleva, ob tem ne nastajajo ostanki raztopine, ki bi lahko odtekala. Celotno območje naprave se nahaja na utrjenih površinah. V normalnih razmerah in z upoštevanjem uveljavljenih varnostnih ukrepov zaradi razkuževanja hlevov ni vnosa nevarnih snovi v tla in podzemne vode. V primeru razlitja se razlito nevarno snov posuje z absorbentom.

Redno se izvaja preglede, popravila in vzdrževanje vse opreme. Opravlja se kontrola tesnosti zbiralnikov odpadnih voda na vsakih 5 let. Vzpostavljen je centralno nadzorni sistem za sisteme dovajanja hrane in vode, ki sproti javlja napake in okvare. Redni pregled delovanja opreme se izvaja vsakodnevno. Izvaja se redna deratizacija.

Upravljavec poginule živali redno večkrat dnevno odstranjuje, ki jih odlaga v za to namenjene hladilne skrinje z delovno prostornino 250 l. Za redni odvoz poginulih živali skrbi javna veterinarsko-higienska služba. Skrinje za poginule živali se očisti in razkuži po vsakem vzrejnem ciklusu.

Ministrstvo je na podlagi zgoraj navedenega presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b), c), d) in e) BAT 2 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./6 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 7.2 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo glede preprečevanja ali zmanjšanja okoljskega vpliva in izboljšanja splošnih značilnosti iz BAT 2.

BAT 3 in BAT 4: Nadzorovana prehrana

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 3 za zmanjšanje skupnega izločenega dušika in posledično emisij amoniaka ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali je uporaba predpisane sestave prehrane in prehranske strategije, ki vključuje eno od spodaj navedenih tehnik ali njihovo kombinacijo:

- a) Zmanjšanje vsebnosti surovih beljakovin z uporabo prehrane z uravnoteženo vsebnostjo dušika na podlagi energijskih potreb in prebavljivih aminokislin.
- b) Večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja.
- c) Dodajanje nadzorovanih količin esencialnih aminokislin v prehrano z majhno vsebnostjo surovih beljakovin.
- d) Uporaba odobrenih krmnih dodatkov, s katerimi se zmanjšuje skupni izločeni dušik.

Upravljavec pri reji piščancev brojlerjev uporablja tehniko zmanjšanja izločenega dušika in posledično emisij amoniaka ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali s prehransko strategijo tako, da zmanjšanje vsebnosti surovih beljakovin doseže z uporabo prehrane z uravnoteženo vsebnostjo dušika na podlagi energijskih potreb in prebavljivih aminokislin, ima večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja, izvaja tehniko dodajanja nadzorovanih količin esencialnih aminokislin v prehrano z majhno vsebnostjo surovih beljakovin ter uporabo odobrenih krmnih dodatkov. S krmo ga oskrbuje Perutnina Ptuj, d.o.o., PC Krmila.

V času reje piščancev brojlerjev se uporabljajo štiri različna krmila: BRO-Starter (starost živali 1-8 dni), BRO-Grover (starost živali 9-17 dni), BRO-Finišer 1 (starost živali 18-28 dni) in BRO-Finišer 2 (starost živali 29-42 dni). Skupna poraba krme za vse hleve za 1 cikel je 640.000 kg. Večfazno krmljenje je prilagojeno posamezni fazi oziroma starosti živali. V prvih fazah krmljenja je krma bogatejša s surovimi beljakovinami in manj energetsko bogata, s starostjo pa se to razmerje spreminja v korist energije (krmna mešanica BRO-Starter vsebuje 21 % surovih beljakovin, krmna mešanica BRO-Grover vsebuje 19 % surovih beljakovin, krmna mešanica BRO-Finišer 1 vsebuje 16,8 % surovih beljakovin, krmna mešanica BRO-Finišer 2 vsebuje 16,0 % surovih beljakovin). Tudi delež kalcija in fosforja se v krmi s starostjo živali znižujeta. Starejše živali bolje izkoriščajo prehranski kalcij in fosfor. Pri faznem krmljenju se znižujejo tudi vsebnosti nekaterih aminokislin: metionin (od 0,56 % deleža v krmi preko 0,56 %, 0,54 % do 0,53 %), lizin (od 1,24 % deleža v krmi preko 1,16 %, 1,1 % do 1,0 %). Pri uvedbi večfaznega krmljenja za piščance brojlerje se zmanjša skupno izločanje dušika za 15-35 %. Priprava receptur za takšno krmo temelji na zmanjšanju beljakovinskih surovin krme (soja) in na balansiranju obroka z dodajanjem sintetičnih aminokislin (lizin, metionin, treonin in triptofan). Drugi krmni dodatki, ki se jih dodaja v majhnih količinah so: encimi in mikroorganizmi.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b), c) in d) BAT 3 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./6 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 7.3 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za zmanjšanje skupnega izločenega dušika in posledično emisij amoniaka ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali iz BAT 3.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 4 za zmanjšanje skupnega izločenega fosforja ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali je uporaba predpisane sestave prehrane in prehranske strategije, ki vključuje eno od spodaj navedenih tehnik ali njihovo kombinacijo:

- a) Večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja.
- b) Uporaba odobrenih krmnih dodatkov, s katerimi se zmanjšuje skupni izločeni fosfor (npr. fitaza).
- c) Uporaba hitro prebavljivih anorganskih fosfatov za delno nadomestitev običajnih virov fosforja v krmi.

Upravljavec pri reji piščancev brojlerjev uporablja vse tri najboljše razpoložljive tehnike za zmanjšanje skupnega izločenega fosforja. Večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja je enako, kot je opisano v BAT 3. Upravljavec uporablja odobrene krmne dodatke, in sicer encim fitazo za zmanjšanje skupnega izločenega fosforja ter anorganske fosfate.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b) in c) BAT 4 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./6 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 7.4 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za zmanjšanje skupnega izločenega fosforja ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali iz BAT 4.

BAT 5: Učinkovita uporaba vode

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 5 za učinkovito uporabo vode je kombinacija spodaj navedenih tehnik:

- a) Evidentiranje porabe vode.
- b) Odkrivanje in odprava morebitnega puščanja vode.
- c) Uporaba visokotlačnih čistilnih aparatov za čiščenje bivalnih prostorov živali in opreme.
- d) Izbira in uporaba ustrezne opreme (npr. nastavkov za sesanje, skodelic za napajanje, korit za vodo) za posamezne kategorije živali ob stalnem zagotavljanju vode (pitje po želji).
- e) Redno preverjanje in (po potrebi) prilagajanje nastavitev opreme za pitno vodo.
- f) Ponovna uporaba neonesnažene deževnice kot vode za čiščenje.

Upravljavec za učinkovito rabo vode uporablja tehniko evidentiranja porabe vode, tehniko odkrivanja in odprave morebitnega puščanja vode, tehniko uporabe visokotlačnih čistilnih aparatov za čiščenje bivalnih prostorov živali in opreme, tehniko izbire in uporabe ustrezne opreme za posamezne kategorije živali ob stalnem zagotavljanju vode (pitje po želji) ter tehniko rednega preverjanja in (po potrebi) prilagajanje nastavitev opreme za pitno vodo.

Porabo vode upravljavec meri z merilno napravo, ki je nameščena na vodomernem jašku in omogoča spremljanje trenutno odvzete vode in tudi skupne količine odvzete vode. Zaposleni na farmi dnevno kontrolirajo, ali prihaja do puščanja vode in ukrepajo, če ga opazijo. Hleve in opremo na farmi perejo z visokotlačnimi čistilnimi aparati, pri čemer uporabljajo vročo vodo ($T = 80 \text{ }^\circ\text{C}$). V vseh hlevih se nahaja kapljični napajalni nipl sistem. Pri nipl napajalnem sistemu je potrebno paziti na pritisk vode v sistemu in sproti z rastjo piščancev dvigovati napajalni sistem. V primeru motene oskrbe z vodo se sproži alarm.

Neonesnažene deževnice kot vode za čiščenje upravljavec ne uporablja.

Ministrstvo je na podlagi zgoraj navedenega presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b), c), d) in e) BAT 5 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./6 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 7.5 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za učinkovito uporabo vode iz BAT 5.

BAT 6 in BAT 7: Emisije odpadnih voda

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 6 za zmanjšanje nastajanja odpadnih voda je kombinacija spodaj navedenih tehnik:

- a) Onesnažena dvoriščna območja naj bodo čim manjša.
- b) Čim manjša poraba vode.
- c) Ločevanje neonesnažene deževnice od tokov odpadnih voda, ki jih je treba očistiti.

Dvoriščna območja in transportne poti so asfaltirane in jih je možno enostavno vzdrževati in čistiti. Manipulacijske poti so čim krajše oziroma takšne, da zagotavljajo optimalno organizacijo tehnološkega procesa. Količina odpadnih voda se zmanjša z uporabo tehnik, kot sta predčiščenje (npr. mehansko suho čiščenje) in visokotlačno čiščenje. Poraba vode je optimizirana, glede na celoten tehnološki postopek.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b) in c) BAT 6 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./3 izreka te odločbe je ministrstvo je v točkah 3.1.1.a, 3.1.1.b, 3.1.1.c in 3.1.1.d izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za zmanjšanje nastajanja odpadnih voda iz BAT 6.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 7 za zmanjšanje emisij odpadnih voda v vodo je uporaba ene ali kombinacija spodaj navedenih tehnik:

- a) Odpadne pralne vode se odvajajo v namenski zbiralnik.
- b) Čiščenje odpadnih voda.
- c) Razprševanje odpadnih voda, npr. z uporabo namakalnih sistemov, kot so razpršilnik, prevozni namakalni stroj, cisterna in injektor s centralnim dovajanjem.

Upravljaivec za učinkovito zmanjšanje nastajanja odpadnih voda uporablja tehniko čiščenja odpadne vode (komunalnih voda). Pri pranju objektov se odpadna pralna voda, ki nastane pri pranju, vpije v živinsko gnojilo, kar gre vse skupaj na bioplinarno Draženci. Komunalne odpadne vode se stekajo v greznico, od koder jih občasno na prečiščenje odpelje pooblaščen izvajalec – Komunalno podjetje Ptuj. Ob postavitvi novih hlevov se bo upravna stavba priključila na javno kanalizacijo.

Ministrstvo je presodilo, da upravljaivec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki je določena v točki b) BAT 7 Zaključkov o BAT. Ministrstvo je v točki 3.1.1.e izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za zmanjšanje emisij odpadnih voda v vodo iz BAT 7 kot izhaja iz točke I./3. izreka te odločbe.

BAT 8: Učinkovita raba energije

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 8 za učinkovito rabo energije na kmetiji je kombinacija spodaj navedenih tehnik:

- a) Visokoučinkoviti ogrevalni/hladilni in prezračevalni sistemi.
- b) Optimizacija ogrevalnih/hladilnih in prezračevalnih sistemov ter upravljanja, zlasti tam, kjer se uporabljajo sistemi za čiščenje zraka.
- c) Izolacija sten, podov in/ali stropov bivalnih prostorov živali.
- d) Uporaba energijsko učinkovite razsvetljave.
- e) Uporaba izmenjevalnikov toplote. Uporabi se lahko eden od naslednjih sistemov:
 - 1. zrak-zrak;
 - 2. zrak-voda;
 - 3. zrak-zemlja.
- f) Uporaba toplotnih črpalk za rekuperacijo toplote.
- g) Rekuperacija toplote pri ogrevanih in hlajenih tleh z nastiljem (kombinirani sistem).
- h) Uporaba naravnega prezračevanja.

Upravljaivec za učinkovito rabo energije uporablja tehniko visokoučinkovitih ogrevalnih/hladilnih in prezračevalnih sistemov, optimizacijo ogrevalnih/hladilnih in prezračevalnih sistemov, izolacijo sten, podov in stropov bivalnih prostorov živali, tehniko uporabe energijsko učinkovite razsvetljave.

Upravljaivec pri reji piščancev brojlerjev uporablja računalniško voden ogrevalni in prezračevalni sistem. Z avtomatskim vodenjem se zagotavljajo optimalni pogoji za rast brojlerjev. Prezračevanje hlevov je računalniško voden, da se zagotovi optimalne pogoje za rast brojlerjev. Ogrevanje prostora je v hlevih zagotovljeno preko plinskih grelcev. Na farmi se vrši delna vhlevitev piščancev do polovice objekta, pregradijo objekt s PVC folijo in s tem zmanjšajo prostornino objekta, kar piščancem nudi večje ugodje v začetku reje. S tem zmanjšajo porabo energije za ogrevanje. V objekt se namestijo še zaščitni obodi (v višini 45 cm od tal), ki služijo za dobro počutje piščancev na omejenem prostoru. Istočasno se tako tudi preprečuje oddaljevanje piščancev od krme in vode. Hleve ogrevajo s plinskimi grelci. Z njimi so doseženi lokalno ogreti prostori (pod obodi), kjer si piščanci sami izbirajo toplotno okolje. Grelci so izdelani tako, da omogočajo pod obodom višjo temperaturo kot v samem prostoru, kar je zelo pomembno pri mladih živalih. Ustvarja se dvojni toplotni ambient.

V toplejših mesecih leta lahko pride do višjih zunanjih temperatur in visoke relativne vlage, kar lahko pripelje do vročinskega stresa in zvišanega pogina pri perutnini. Da bi preprečili prevelik

pogin je pred vstopnimi loputami za vstop zraka instaliran sistem za vlaženje zraka, ki v objektu v primeru višjih temperatur povzroča efekt hlajenja. Gre za drobne šobe, ki pršijo vodno meglico, ki jo ventilacija potegne v hlev. Tam pride do izhlapevanja vode, kar posledično ohladi zrak v objektu.

Ogrevalni in prezračevalni sistem sta računalniško krmiljena, kar skupaj z ustrezno izolacijo omogoča optimizacijo delovanja. Sistemi za čiščenje zraka se ne uporabljajo.

Piščanci potrebujejo za optimalno rast dovolj svetlobe (intenziteto in dolžino). Za izvajanje svetlobnega programa je nameščena regulacijska ura, s katero je mogoče osvetlitev natančno voditi. Na farmi se uporabljajo varčne žarnice, da je poraba energije manjša. Luči so vodotesne in imajo prozorna stekla. V času pitanja brojlerjev svetlobna telesa večkrat očistijo in po potrebi zamenjajo.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b), c) in d) BAT 8 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./6 izreka te odločbe je ministrstvo je v točki 7.6 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za učinkovito rabo energije iz BAT 8.

BAT 9 in BAT 10: Emisije hrupa

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 9 za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij hrupa je vzpostavitev in izvajanje načrta za obvladovanje hrupa v okviru sistema ravnanja z okoljem (glej BAT 1), ki vključuje naslednje elemente:

- (i) postopek, ki vsebuje ustrezne ukrepe in roke;
- (ii) načrt za izvajanje monitoringa hrupa;
- (iii) postopek za odziv na dogodke, ki so povzročili povečan hrup;
- (iv) program za zmanjšanje hrupa, namenjen na primer opredelitvi virov hrupa, monitoringu emisij hrupa, opredelitvi prispevkov iz virov hrupa in izvajanju ukrepov za odpravo in/ali zmanjšanje hrupa;
- (v) pregled predhodnih dogodkov, ki so povzročili povečan hrup, in postopkov za njihovo sanacijo ter razširjanje znanja o njih.

V bližini naprave iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja ni dokazana obremenitev občutljivih sprejemnikov hrupa, kot so stavbe z varovanimi prostori zaradi daljšega zadrževanja ljudi (stanovanjske stavbe, bolnišnice in podobno). Upravljavec naprave je glede na izdano okoljevarstveno dovoljenje oproščen izvajanja obratovalnega monitoringa hrupa, ker je bilo z meritvami ugotovljeno, da gre za nizke vrednosti emisij hrupa v okolju.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavcu ni treba izvajati tehnike, opisane v BAT 9 Zaključkov o BAT, saj se ne pričakuje in ni dokazana obremenitev občutljivih sprejemnikov s hrupom. Stavbe z varovanimi prostori, kjer se ocenjujejo kazalci hrupa, ki ga povzroča obratovanje naprave, so uvrščene v območje III. stopnje varstva pred hrupom, in naprava iz točke 1 izreka tega dovoljenja ne obremenjuje okolja prekomerno s hrupom v dnevnem, večernem in nočnem obdobju dneva. Zaradi navedenega upravljavcu ni treba izvajati načrta za obvladovanje hrupa iz točke 10 BAT 1 Zaključkov o BAT.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 10 za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij hrupa je uporaba ene od spodaj navedenih tehnik ali njihove kombinacije:

- a) Zagotovitev ustrezne razdalje med napravo/kmetijo in občutljivimi sprejemniki. V fazi načrtovanja naprave/kmetije so ustrezne razdalje med napravo/kmetijo in občutljivimi sprejemniki zagotovljene z uporabo najmanjših standardnih razdalj.
- b) Lokacija opreme. Hrup se lahko zmanjša s:
 - (i) povečanjem razdalje med virom hrupa in sprejemnikom (oprema naj se postavi čim dlje od občutljivih sprejemnikov, kolikor je to praktično izvedljivo);
 - (ii) čim krajšimi cevmi za dovod krme;

- (iii) postavitvijo posod in silosov za krmo tako, da se čim bolj zmanjša premikanje vozil po kmetiji.
- c) Operativni ukrepi. Ti vključujejo ukrepe, kot so:
 - (i) zapiranje vrat in večjih odprtih stavbe, zlasti med hranjenjem, če je to mogoče;
 - (ii) opremo upravlja izkušeno osebje;
 - (iii) izogibanje hrupnim dejavnostim ponoči in med vikendi, če je to mogoče;
 - (iv) upoštevanje določb za nadzor nad hrupom med vzdrževalnimi dejavnostmi;
 - (v) uporaba transportnih trakov in polžnih transporterjev, polnih krme, če je to mogoče;
 - (vi) čim manjša zunanja območja za strganje, da je hrup strgalnikov čim manjši.
- d) Tiha oprema. To vključuje opremo, kot so:
 - (i) visokoučinkoviti ventilatorji, kadar naravno prezračevanje ni mogoče ali zadostno;
 - (ii) črpalke in kompresorji;
 - (iii) krmni sistem, s katerim se zmanjšuje stimulacija pred hranjenjem (npr. krmilniki z zbiralnim lijakom, pasivni krmilniki za hranjenje po želji, kompaktni krmilniki).
- e) Oprema za obvladovanje hrupa. To vključuje:
 - (i) opremo za zmanjševanje hrupa;
 - (ii) izolacijo vibracij;
 - (iii) zaprtje hrupne opreme (npr. mlinov, pnevmatskih transportnih sistemov);
 - (iv) zvočno izolacijo stavb.
- f) Zmanjševanje hrupa. Širjenje hrupa se lahko zmanjša z vstavitvijo ovir med oddajnike in sprejemnike.

Upravljaivec uporablja najboljšo razpoložljivo tehniko za preprečevanje oziroma zmanjševanje emisij hrupa z zagotavljanjem ustrezne razdalje med napravo iz točke 1 izreka tega dovoljenja in občutljivimi sprejemniki, tehniko lokacije opreme, operativne ukrepe, tiho opremo in opremo za obvladovanje hrupa.

- a) Naprava iz točke 1 izreka tega dovoljenja je locirana izven naselja. Najbližja stanovanjska stavba je oddaljena ca. 60 m od glavnih virov hrupa. Monitoring hrupa izkazuje, da izmerjene ravni hrupa niso prekomerne, niti ni pritožb glede hrupa.
- b) Na območju naprave so glavni vir hrupa ventilatorji za prezračevanje hlevov, hrup pa povzroča tudi sistem za transport krme iz silosov v hleve ter občasno transportna vozila za krmo, brojlerje, nastilj in gnoj. Lokacija naprave je takšna, da z dejavnostjo povezana raven hrupa ne povzroča preseganja predpisanih mejnih vrednosti. Silosi za skladiščenje krme so umeščeni tik ob posameznemu hlevu tako, da so cevi za dovod krme čim krajše. Silosi za krmo so postavljeni premišljeno, tako da je čim manj vožnje po območju naprave.
- c) Hlevi so praviloma stalno zaprti, prezračevanje pa je avtomatizirano z ventilatorji. Z opremo upravljajo za to pooblaščen delavci, ki so ustrezno usposobljeni. V nočnem času in med vikendi ne potekajo aktivnosti polnjenja silosov, čiščenja hlevov ali druge aktivnosti, ki se sicer pri vzreji brojlerjev izvajajo občasno. Izvaja se redno vzdrževanje in nadzor nad pravilnim obratovanjem ventilatorjev za prezračevanje hlevov, hkrati pa s tem tudi skrb za zmanjševanje hrupa. Upravljanje transportnega sistema za krmo je avtomatizirano tako, da so trakovi vedno polni krme tako, da je čas praznega hoda majhen. Strgalniki za odstranitev gnoja niso potrebni in se jih ne uporablja.
- d) Za prezračevanje hlevov se uporabljajo ventilatorji z visoko učinkovitostjo. Ventilatorji za prezračevanje hleva so frekvenčno regulirani in vedno delujejo na spodnji meji zahtev po prezračevanju. Črpalke in kompresorji se ne uporabljajo. Krmni sistem, s katerim se zmanjšuje stimulacija pred hranjenjem, je ustrezen le za farme prašičev, zato ta tehnika za upravljavca ni relevantna.
- e) Med gradnjo naprave in ob izbiri opreme je bila potrebna pozornost posvečena tudi omejevanju hrupa, saj farma Starošince ni vir prekomernih emisij hrupa.
- f) Ta tehnika se ne uporablja, ker monitoring hrupa izkazuje, da hrup ni prekomeren.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b), c), d) in e) BAT 10 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./4 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 4.1.2a izreka tega dovoljenja določilo zahteve za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij hrupa iz BAT 10.

BAT 11: Emisije prahu

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 11 za zmanjšanje emisij prahu iz posameznih bivalnih objektov za živali je uporaba ene od spodaj navedenih tehnik ali njihove kombinacije:

- a) Zmanjšanje nastanka prahu v stavbah za živali. V ta namen se lahko uporabi kombinacija naslednjih tehnik:
 1. uporaba bolj grobega materiala za nastilj (npr. dolgih slamnatih bilk ali lesnih oblancev namesto narezane slame);
 2. nanos svežega nastilja z uporabo tehnike za manj prašno nastiljanje (npr. ročno);
 3. uporaba sistema za hranjenje po želji;
 4. uporaba vlažne ali peletirane krme ali dodajanje oljnih surovin ali veziv v sisteme za suho krmo;
 5. opremljanje skladišč za suho krmo, ki se polnijo pnevmatsko, z ločevalniki za prah;
 6. zasnova in delovanje prezračevalnega sistema z majhno hitrostjo zraka v objektih.
- b) Zmanjšanje koncentracije prahu v objektih z uporabo ene od naslednjih tehnik:
 1. razprševanje vodne meglice;
 2. razprševanje olja;
 3. ionizacija.
- c) Čiščenje izstopnega zraka s sistemi za čiščenje zraka, kot so:
 1. vodni filter;
 2. suhi filter;
 3. mokri pralnik z vodo;
 4. mokri pralnik s kislino;
 5. biološki pralnik plinov (ali biološki precejalni filter);
 6. dvostopenjski ali tristopenjski sistem za čiščenje zraka;
 7. biofilter.

Upravljavec pri reji uporablja najboljšo razpoložljivo tehniko zmanjšanja nastanka prahu v stavbah za živali, in sicer uporablja bolj grobi material za nastilj kot npr. lesne oblance in drobne sekance ter dolgo nerezano slamo; sveži nastilj nanašajo ročno pred vsako naselitvijo in po potrebi vmes dostiljajo; uporablja sistem za hranjenje po želji, krma je peletirana. Silosi niso opremljeni z ločevalniki za prah in locirani so ob hlevih. Krma v silosih je peletirana in v razsutem stanju, imajo ustrezno zračenje in njihova oprema omogoča enakomeren transport krme iz silosa v hlev s pomočjo spiralne cevi. Polnjenje silosov poteka v zaprtem sistemu z namenskim vozilom. Prezračevalni sistem je zasnovan tako, da deluje z majhno hitrostjo zraka v objektih. Regulacija je računalniška na osnovi temperature in vlage zraka v notranjosti hleva, kjer se zračne lopute odpirajo avtomatsko glede na delovanje moči ventilatorjev ter s tem uravnavajo potrebo po svežem zraku. V poletnih mesecih se uporablja tunnelske ventilatorje, ki imajo večjo moč pretoka zraka in s tem omogočajo hitrejše znižanje hlevske temperature in sistem za hlajenje zraka z vlaženjem.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točki a) in b)1 BAT 11 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./2 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 2.1.1. izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za zmanjšanje emisij prahu iz posameznih bivalnih objektov za živali iz BAT 11.

BAT 12 in BAT 13: Emisije vonjav

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 12 za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij vonjav s kmetije je vzpostavitev, izvajanje in redno pregledovanje načrta za

obvladovanje vonjav v okviru sistema ravnanja z okoljem (glej BAT 1), ki vključuje naslednje elemente:

- (i) postopek, ki vsebuje ustrezne ukrepe in roke;
- (ii) načrt za izvajanje monitoringa vonjav;
- (iii) postopek za odziv na ugotovljene neprijetne vonjave;
- (iv) program za preprečevanje in odpravo vonjav, namenjen na primer opredelitvi vira ali virov, monitoringu emisij vonjav (glej BAT 26), opredelitvi prispevkov iz virov vonjav in izvajanju ukrepov za odpravo in/ali zmanjšanje vonjav;
- (v) pregled predhodnih dogodkov, povezanih z vonjavami, in postopkov za njihovo sanacijo ter razširjanje znanja o njih.

Upravljaivec ne pričakuje obremenitev občutljivih sprejemnikov z vonjavami. Upravljaivec uporablja tehniko ustrezne razdalje med napravo iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja in občutljivimi sprejemniki. Farma leži v kmetijski krajini, oddaljena od naselja Starošinci in več kot 60 m od najbližje stavbe. Med farmo in naselji so kmetijske in gozdne površine ter na lokaciji farme ne skladiščijo gnoja. Najpogostejši vetrovi glede na rožo vetrov (JZ, S in SV) pihajo stran od naselja. Izdelana je bila ocena vplivov emisij vonjav v okolico farme, kjer se je s programom Austal View izračunalo disperzijo vonjav in z modeliranjem (Lagrangeov model disperzije) ocenil vpliv vonjav na okolico farme. Program je omogočal izvedbo izračuna pogostosti pojavljanja vonjav v okolju, kjer je teren raven. Po nemški smernici je mejna vrednost, kjer je vpliv vonjav na okolje ocenjen kot pomembno moteč, če skupni vpliv vseh virov vonjav na območju vrednotenja presega vrednost, izraženo kot relativno pogostost vonja v % časa koledarskega leta in le ta presega za stanovanjsko območje 10 % in za kmetijsko in mešano okolje 15 %. Rezultati so pokazali, da pogostost pojavljanja vonjav v koledarskem letu za najbližje objekte ne bo večja od 0,034 % za kumulativno stanje (obstoječih 6 hlevov in 5 novih), kar je pod priporočljivo mejno vrednostjo nemške smernice.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavcu ni treba izvajati tehnike, opisane v BAT 12 Zaključka o BAT, saj v bližini naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja ni občutljivih sprejemnikov z vonjavami. Zaradi navedenega upravljavcu ni treba izvajati načrta za obvladovanje vonjav iz točke 11 BAT 1 Zaključka o BAT.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 13 za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij vonjav in/ali učinka vonjav s kmetije je uporaba kombinacije spodaj navedenih tehnik:

- a) Zagotovitev ustrezne razdalje med kmetijo/napravo in občutljivimi sprejemniki.
- b) Uporaba sistema nastanitve, pri katerem se izvaja eno od naslednjih načel ali njihova kombinacija:
 - živali in površine naj bodo suhe in čiste (npr. krma naj se ne raztresa, na območjih za ležanje na delno rešetkastih tleh naj ne bo iztrebkov);
 - zmanjšanje emisijske površine gnoja (npr. uporaba kovinskih ali plastičnih letvic, kanalov z zmanjšano izpostavljenostjo površino gnoja);
 - pogosto odstranjevanje gnoja v zunanje (pokrito) gnojišče;
 - znižanje temperature gnoja (npr. s hlajenjem gnojevke) in notranjega okolja;
 - zmanjšanje toka in hitrosti zraka nad površino gnoja;
 - v sistemih z nastiljem naj bo nastilj suh in pod aerobnimi pogoji.
- c) Optimiranje pogojev izpusta izstopnega zraka iz bivalnih prostorov za živali z uporabo ene od naslednjih tehnik ali njihovo kombinacijo:
 - povišanje odvoda (npr. odvod izstopnega zraka nad ravnijo strehe, dimniki, preusmeritev odvoda zraka skozi sleme namesto skozi nižje ležeče dele sten);
 - povečanje hitrosti prezračevanja skozi navpični odvod;
 - učinkovita postavitve zunanjih ovir za ustvarjanje turbulence v izhodnem toku zraka (npr. vegetacijskih ovir);

- dodajanje preusmeritvenih pokrovov na izstopne odprtine, ki so na nižje ležečih delih sten, da se izstopni zrak preusmeri proti tlom;
 - razpršitev izstopnega zraka na strani bivalnega objekta, ki je obrnjena stran od občutljivih sprejemnikov;
 - usmeritev osi slemena v stavbi z naravnim prezračevanjem prečno na prevladujočo smer vetra.
- d) Uporaba sistemov za čiščenje zraka, kot so:
1. biološki pralnik plinov (ali biološki precejalni filter);
 2. biofilter;
 3. dvofazni ali trifazni sistem za čiščenje zraka.
- e) Uporaba ene od naslednjih tehnik za skladiščenje gnoja ali njihove kombinacije:
1. pokritje gnojevke ali hlevskega gnoja med skladiščenjem;
 2. postavitve gnojišča tako, da se upošteva glavna smer vetra, in/ali sprejetje ukrepov za zmanjšanje hitrosti vetra okoli gnojišča in nad njim (npr. drevesa, naravne ovire);
 3. čim manj mešanja gnojevke.
- f) Predelava gnoja z eno od naslednjih tehnik, da se čim bolj zmanjšajo emisije vonjav med (ali pred) raztresanjem:
1. aerobna presnova (prezračevanje) gnojevke;
 2. kompostiranje hlevskega gnoja;
 3. anaerobna presnova.
- g) Uporaba ene od naslednjih tehnik za raztresanje gnoja ali njune kombinacije:
1. razdelilnik za nanos gnojevke v pasovih, plitvo vbrizgavanje ali globoko vbrizgavanje gnojevke;
 2. čim prejšnje vmešanje gnojevke.

Ker gre za obstoječo farmo, tehnika ustrezne razdalje med napravo in občutljivimi sprejemniki ni relevantna. Z vidika vonjav pa je sicer lokacija farme ustrezna, saj v bližini ni občutljivih sprejemnikov. Zato upravljavec uporablja za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjševanje emisij vonjav in/ali učinka vonjav s farme kombinacijo tehnike nastanitve, kjer so živali in površine suhe in čiste (krma se ne raztresa, na tla je nanešen nastilj iz oblancev ali slame, ki je suh in pod aerobnimi pogoji). Uporablja se kapljični nipl sistem za pitje vode in krma je v krmilnikih. Živali in nastilj se ohranja suh z avtomatskim prezračevalnim sistemom, ki deluje na podlagi kontinuirnih meritev temperature in vlage v hlevu. Po zaključku reje se hlev očisti, pri čemer se gnoj sproti naloži na kamion in odpelje na bioplinarno Draženci. Tako se gnoj na lokaciji farme ne skladišči ali začasno odlaga, temveč se takoj po zaključenem ciklusu sproti odvaža. Prav tako se izvaja tehnika znižanja temperature gnoja in tehnika zmanjševanja toka in hitrosti zraka nad površino gnoja z ventilacijskim sistemom, ki je optimiziran tako, da zagotavlja ustrezno klimo za perutnino, hkrati pa zmanjšuje tok zraka nad površino gnoja v hlevih. Ventilacijski sistem je računalniški na osnovi hlevske temperature. Na hlevih so nameščeni vertikalni in tunelski ventilatorji. V zgodnji vzreji je potrebna minimalna ventilacija, ko so živali majhne. Ventilacijski sistem odstranjuje škodljive pline in prah in dovaja kvaliteten zrak, hkrati pa omogoča, da se preprečijo v čim večji meri širjenje vonjav v okolico. Večino časa obratujejo vertikalni ventilatorji, ki so nameščeni nad ravnijo strehe, tunelski pa se vključijo takrat, ko je potrebno hlev na hitro in dobro prezračiti. Za učinkovito postavitve zunanjih ovir za ustvarjanje turbulence v izhodnem toku zraka je farma z vseh strani obdana z gozdnimi površinami. Stenski ventilatorji so obrnjeni stran od morebitnih občutljivih sprejemnikov oziroma so oddaljeni od objektov ali obdani z gozdnimi površinami. Upravljavec tehniko uporabe sistemov za čiščenje zraka ne uporablja zaradi visokih stroškov nabave in izvedbe.

Gnoj se na farmi ne skladišči in se ga takoj po zaključku vzreje odpelje na bioplinarno, gnoj se tudi ne predeluje in ne raztresa na farmi.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah b) in deloma c) BAT 13 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./2 izreka te

odločbe je ministrstvo v točki 2.1.2 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij vonjav in/ali učinka vonjav s kmetije iz BAT 13.

BAT 14 in BAT 15: Emisije iz skladišča za hlevski gnoj

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 14 za zmanjšanje emisij amoniaka v zrak iz skladišča za hlevski gnoj je uporaba ene od spodaj navedenih tehnik ali njihove kombinacije:

- a) Zmanjšanje razmerja med emisijsko površino in prostornino kupa hlevskega gnoja.
- b) Pokritje kupov hlevskega gnoja.
- c) Skladiščenje posušenega hlevskega gnoja v hlevu.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 15 za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij v tla in vodo iz skladišča za hlevski gnoj je uporaba kombinacije spodaj navedenih tehnik, in sicer v naslednjem prednostnem vrstnem redu:

- a) Skladiščenje posušenega hlevskega gnoja v hlevu.
- b) Uporaba betonskega silosa za skladiščenje hlevskega gnoja.
- c) Skladiščenje hlevskega gnoja na polnih neprepustnih tleh, opremljenih z drenažnim sistemom in zbiralnikom za odtekle tekočino.
- d) Izbira skladišča z zadostno zmogljivostjo za shranjevanje hlevskega gnoja v obdobjih, ko raztresanje ni mogoče.
- e) Shranjevanje hlevskega gnoja v kupih na polju, stran od površinskih in/ali podzemnih vodotokov, v katere bi lahko odtekala tekočina.

Upravljavec na farmi ne izvaja skladiščenja gnoja. Gnoj, pomešan s steljo, ostane v hlevu celoten vzrejni cikel. Gnoj se na lokaciji same farme ne skladišči, temveč se ga takoj po zaključenem ciklusu po čiščenju hlevov, skupaj z odpadno pralno vodo sproti odvaža na bioplinarno Draženci.

Ministrstvo je presodilo, da za upravljavca tehnike iz BAT 14 in BAT 15 niso relevantne.

BAT 16, BAT 17 in BAT 18: Emisije iz skladišča za gnojevko

V napravi iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja gnojevka ne nastaja.

Ministrstvo je presodilo, da za upravljavca tehnike iz BAT 16, BAT 17 in BAT 18 niso relevantne.

BAT 19: Predelava gnoja na kmetiji

V napravi iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se ne izvaja predelava gnoja.

Ministrstvo je presodilo, da za upravljavca tehnike iz BAT 19 niso relevantne.

BAT 20, BAT 21, BAT 22: Rztresanje gnoja

Upravljavec gnoja ne raztresa. Gnoj, ki nastaja v napravi iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja, se odpelje v bioplinarno Draženci.

Ministrstvo je presodilo, da za upravljavca tehnike iz BAT 20, BAT 21 in BAT 22 niso relevantne.

BAT 23: Emisije iz celotnega proizvodnega procesa

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 23 za zmanjšanje emisije amoniaka iz celotnega proizvodnega procesa za rejo perutnine je ocena ali izračun zmanjšanja emisije amoniaka iz celotnega proizvodnega procesa z uporabo najboljših razpoložljivih tehnik, ki se uporabljajo na farmi.

Iz dokumentacije izhaja, da je upravljavec izvedel izračun zmanjšanja amoniaka iz celotnega proizvodnega procesa, to je amoniak iz hlevov. Ker se na farmi gnoj ne skladišči in raztresa, je relevantno le zmanjšanje emisij amoniaka iz hlevov. Brojlerje se redi na globokem nastilju v prisilno prezračevanem hlevu s sistemom za napajanje, ki preprečuje kapljanje. Učinkovitost zmanjšanja emisij amoniaka v takem hlevu je 70-80 % glede na referenčno vrednost. Emisija

amoniaka iz hlevov za rejo brojlerjev je ocenjena na 0,0476 kg NH₃/prostor za brojler na leto in je skladna z ravniyo emisij iz Preglednice 3.2. BAT 32 Zaključkov o BAT.

Zgornja raven emisije amoniaka, povezana z BAT, je za obstoječe hleve za talno rejo perutnine, v katerih se uporablja sistem prisilnega prezračevanja in se gnoj ne odstranjuje pogosto, enaka 0,08 kg NH₃/prostor za brojler/leto. Taka tehnika talne reje perutnine se izvaja v vseh hlevih na farmi.

Zmanjšanje emisij amoniaka, ki nastaja zaradi uporabe najboljših razpoložljivih tehnik na farmi pri vzreji brojlerjev je ocenjeno na 0,0324 kg NH₃/prostor za žival na leto. Zmanjšanje amoniaka je posledica naslednjih ukrepov: živali in nastilj so suhi (napajalni nipli, ki ne puščajo vode), avtomatsko prezračevanje na osnovi meritev temperature in vlage v hlevu, peletirana krmila (zmanjšan raztros krmil), štiri fazno krmljenje brojlerjev (vnos posameznih komponent krmil, glede na starosti brojlerjev).

Ministrstvo je na podlagi zgoraj navedenega presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike za zmanjšanje emisije amoniaka iz celotnega proizvodnega procesa za rejo perutnine iz BAT 23 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./6 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 7.7 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za zmanjšanje emisije amoniaka iz celotnega proizvodnega procesa za rejo piščancev brojlerjev iz BAT 23.

BAT 24, BAT 25, BAT 26, BAT 27, BAT 28 in BAT 29: Monitoring emisij in parametrov procesa

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 24 je monitoring skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, z uporabo ene od naslednjih tehnik, pri čemer je pogostost vsaj takšna, kot je navedena spodaj:

- a) Izračun z uporabo masne bilance dušika in fosforja na podlagi zaužite krme, vsebnosti surovih beljakovin v prehrani, skupnega fosforja in proizvodnosti živali. Vsako leto enkrat.
- b) Ocena za skupno vsebnost dušika in fosforja na podlagi analize gnoja. Vsako leto enkrat.

Upravljavec uporablja za monitoring skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, tehniko ocene za skupno vsebnost dušika in fosforja na podlagi masne bilance.

Za oceno skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, upravljavec za namen priprave podatkov za izdelavo poročila o obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak zagotovi pridobivanje ustreznih podatkov in enkrat letno izvedbo izračuna skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, na podlagi naslednjih zbranih podatkov:

- zasedenost hlevov,
- poraba krme,
- trajanje posameznega proizvodnega ciklusa,
- vsebnost dušika in fosforja v krmi,
- začetne in končne mase živali posameznega proizvodnega ciklusa.

Primerjava končnih rezultatov izkazuje, da izračunana skupni izločeni dušik in skupni izločeni fosfor za piščance brojlerje ne presegata mejnih vrednosti iz Preglednic 1.1 in 1.2 BAT 3 in BAT 4.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike za rejo piščancev brojlerjev, ki je določena v točki a) BAT 24 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./6 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 7.8 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo mejne vrednosti skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju iz BAT 24.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 25 je monitoring emisij amoniaka v zrak z uporabo ene od naslednjih tehnik, pri čemer je pogostost vsaj takšna, kot je navedena spodaj:

- a) Ocena z uporabo masne bilance na podlagi izločanja in skupnega (ali skupnega amonijskega) dušika, prisotnega v vsaki fazi ravnanja z gnojem. Vsako leto enkrat.

- b) Izračun na podlagi merjenja koncentracije amoniaka in stopnje prezračevanja z uporabo metod iz standardov ISO, nacionalnih ali mednarodnih standardov ali drugih metod, s katerimi se zagotavljajo podatki enakovredne znanstvene kakovosti. Vsakokrat, ko se pojavijo bistvene spremembe vsaj enega od naslednjih parametrov: vrste živali, ki se redijo na kmetiji in sistema nastanitve.
- c) Ocena z uporabo emisijskih faktorjev. Vsako leto enkrat.

Upravljaavec uporablja pri monitoringu emisij amoniaka v zrak tehniko ocene z uporabo masne bilance na podlagi izločanja in skupnega (ali skupnega amonijskega) dušika, prisotnega v vsaki fazi ravnanja z gnojem. Iz hlevov, skladišča za gnoj in pri gnojenju se v ozračje izgubljajo različne dušikove spojine, pri tem gre predvsem za izgube amoniaka (NH_3), didušikovega oksida (N_2O), dušikovih oksidov (NO_x) in dušika v molekularni obliki (N_2). Metodika masne bilance upošteva, da je v vsaki naslednji fazi ravnanja z gnojem, kjer izhlapeva skupni amonijakov dušik, na voljo le tisti, ki ga zadržimo v predhodni fazi. Tako so emisije iz skladiščenja gnoja odvisne od izgub skupnega amonijakovega dušika iz hlevov, emisije pri gnojenju pa od izgub le-tega iz hlevov in skladišča gnoja. Emisije amoniaka se ocenijo na podlagi količine dušika, ki ga izloči žival (brojler) ter z uporabo toka skupnega dušika (ali amonijskega dušika) in koeficientom hlapenja (VC) v vsaki fazi ravnanja z gnojem (pri vzreji v bivalnih objektih, skladiščenju in raztresanju). Emisijski faktor se nanaša samo na referenčni način reje (EF NH_3 hlevi 0,28), medtem ko se ga za skladiščenje gnoja in raztros gnoja ne upošteva. V primeru tehnik z zmanjšanimi emisijami se uporablja korekcijske faktorje za zmanjšanje emisij, in sicer KF za NH_3 za zmanjšanje emisij iz hlevov je 0,75.

Izračun ocene emisij amoniaka v zrak zaradi reje brojlerjev izražena v kg na mesto za brojlerja na leto, pri upoštevanju 75 % zasedenosti hleva tako znaša 0,0476 kg NH_3 /mesto za brojler/leto, kar ustreza ravni emisij iz Preglednice 3.2. BAT 32, ki je 0,01-0,08 kg NH_3 /mesto za brojler/leto.

Ministrstvo je presodilo, da upravljaavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki je določena v točki a) BAT 25 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./2 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 2.3.1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za monitoring emisij amoniaka v zrak iz BAT 25.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 26 je redni monitoring emisij vonjav v zrak.

Farma piščancev brojlerjev Starošince se nahaja izven naselja Starošinci, najbližja stanovanjska stavba je oddaljena 60 m. Vsi hlevi so prezračevani z avtomatsko krmiljenim sistemom prisilnega prezračevanja. Odvod zraka se izvaja skozi 16 vertikalnih ventilatorjev nameščenih nad ravnijo strehe z maksimalno kapaciteto 1,37 kW in dvemi tunelskimi ventilatorji moči 2 kW. Prav tako je farma s severne, južne in deloma vzhodne in zahodne strani obdana s pasom dreves. Uporabljajo se BAT tehnike za zmanjševanje emisij, in sicer dobro gospodarjenje, z ustreznimi krmili, prilagojenimi potrebam brojlerjev po hranilih, z uporabo napajalnega sistema, ki preprečuje polivanje, z uporabo zadostne količine suhega nastilja in avtomatsko uravnavanje vlage v hlevu s pomočjo prisilnega prezračevanja. Prav tako so prevladujoči vetrovi na tem območju, ki pihajo stan od naselja in bližnjih stanovanjskih hiš. Na zahodni strani farme je predviden nasip iz zemljine in širok pas pogozditve. Modelni izračun je pokazal sprejemljivo pogostost vonjav za kmetijsko in stanovanjsko območje, saj se emisije vonjav iz hlevov dovolj razredčijo. Tako upravljaavec ne pričakuje poslabšanja kvalitete zraka v širši okolici farme zaradi emisij vonjav in zaradi tega redni monitoring vonjav ni potreben.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavcu ni treba izvajati tehnike glede emisije vonjav, opisane v BAT 12 Zaključka o BAT, saj v bližini naprave iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja ni dokazana obremenitev občutljivih sprejemnikov z vonjavami. Zaradi navedenega upravljavcu ni treba izvajati monitoringa, opisanega v BAT 26 Zaključka o BAT.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 27 je monitoring emisij prahu iz posameznega bivalnega objekta za živali z uporabo ene od naslednjih tehnik, pri čemer je pogostost vsaj takšna, kot je navedena spodaj:

- a) Izračun z merjenjem koncentracije prahu in stopnje prezračevanja z uporabo metod iz standardov EN ali drugih metod (v skladu s standardi ISO, nacionalnimi ali mednarodnimi standardi), s katerimi se zagotavljajo podatki enakovredne znanstvene kakovosti. Enkrat na leto.
- b) Ocena z uporabo emisijskih faktorjev. Enkrat na leto.

Upravljaec pri monitoringu emisij prahu iz posameznega bivalnega objekta za živali uporablja tehniko ocene z uporabo emisijskih faktorjev za prah, kjer je predlagan emisijski faktor za brojlerje 0,020 kg/mesto za žival v hlevu na leto. Izbran emisijski faktor je primeren in priporočen, saj se v primeru izvajanja ukrepov za zmanjševanja prašenja kot npr. uporaba nerezane slame, (grobi nastilj) ročno nastiljanje, napajalni sistem, ki ne toči, krma, ki se ne raztresa, prisilni ventilacijski sistem itd. uporabi predlagani emisijski faktor iz razpona (0,017 – 0,022) priporočenih nizozemskih emisijskih faktorjev iz referenčnega BAT dokumenta. Upravljaec v okviru rednega obratovalnega monitoringa za emisije snovi v zrak oceni emisije prahu iz hlevov vsako leto enkrat. Pri uporabi emisijskega faktorja se upošteva vrsto in število perutnine oziroma zasedenost hleva in tehnike, ki se uporabljajo za zmanjšanje emisije prahu iz posameznih bivalnih objektov za živali, ki so podrobneje opisane pri BAT 11.

Ministrstvo je presodilo, da upravljaec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki je določena v točki b) BAT 27 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke 1./2 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 2.3.2 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za monitoring emisij prahu iz posameznega bivalnega objekta za živali iz BAT 27.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 28 je monitoring emisij amoniaka, prahu in/ali vonjav iz posameznega bivalnega objekta za živali, opremljenega s sistemom za čiščenje zraka.

Upravljaec nima sistema za čiščenje zraka, zato navedeni BAT 28 ni relevanten oziroma upravljavcu ni treba izvajati monitoringa, opisanega v BAT 28 Zaključkov o BAT.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 29 je monitoring naslednjih parametrov procesa vsaj enkrat na leto:

- a) Poraba vode: vgrajeni so števcji za porabo vode. Vodi se poraba vode preko računov in na hlevskem listu.
- b) Poraba električne energije: vgrajeni so števcji za porabo električne energije in vodi se poraba preko računov.
- c) Poraba goriva: vodi se poraba diesel goriva za električni agregat preko računov ter utekočinjenega naftnega plina za namen ogrevanja hlevov preko računov o nabavi.
- d) Število prejetih in oddanih živali, pri čemer se upoštevajo tudi pogini: vodi se hlevski list z evidenco o številu ob vhlevitvi in ob izhlevitvi ter o poginu za vsak hlev posebej (na ciklus) in na leto.
- e) Poraba krme: vodi se evidenca – hlevski list za nabavo krme na osnovi podatkov iz dobavnic krme za posamezen turnus in na letnem nivoju.
- f) Proizvodnja gnoja: vodi se količina gnoja z evidenco oddaje gnoja pogodbeniku po turnusu in na letnem nivoju.

Upravljaec izvaja evidenco vseh parametrov procesa, in sicer vodi mesečno/letno porabo parametrov in porabo glede na turnus (poraba vode, električne energije, poraba goriva, število kadavrov, poraba krme, količina gnoja).

Ministrstvo je presodilo, da upravljaec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, določene

v BAT 29 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./6 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 7.9 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za vodenje evidence porabe vode, porabe električne energije, porabe goriva, števila prejetih in oddanih živali, pri čemer se upoštevajo tudi skotitve in pogini, porabe krme in proizvodnje gnoja iz BAT 29.

B. Zaključki o BAT za intenzivno rejo perutnine

BAT 32: Emisije amoniaka iz bivalnih objektov za perutnino

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 32 za zmanjšanje emisij amoniaka v zrak iz posameznega bivalnega objekta za brojlerje je uporaba ene od spodaj navedenih tehnik ali njihove kombinacije:

- a) Prisilno prezračevanje in napajalni sistem brez iztekanja (v primeru polnih tal z globokim nastiljem).
- b) Sistem za umetno sušenje nastilja z uporabo notranjega zraka (v primeru polnih tal z globokim nastiljem).
- c) Naravno prezračevanje v kombinaciji z napajalnim sistemom brez iztekanja (v primeru polnih tal z globokim nastiljem).
- d) Nastilj na traku za gnoj in umetno sušenje z zrakom (v primeru nivojskih sistemov tal).
- e) Ogrevana in hlajena tla z nastiljem (pri kombiniranih sistemih).
- f) Uporaba sistemov za čiščenje zraka, kot so:
 1. mokri pralnik s kislino,
 2. dvostopenjski ali tristopenjski sistem za čiščenje zraka,
 3. biološki pralnik plinov (ali biološki precejalni filter).

Upravljevec uporablja tehniko za zmanjševanje emisij amoniaka v zrak iz posameznega bivalnega objekta z doseganjem zahtev pod točko a), tako, da poteka reja na polnih tleh z globokim nastiljem, prisilnim prezračevanjem in napajalnim sistemom brez iztekanja. V hlevih je nameščeno prisilno prezračevanje s pomočjo ventilatorjev, ki so računalniško vodeni na osnovi vgrajenih senzorjev za zaznavanje temperature in zračne vlage. V hlevih se nahaja kapljični »nopl« napajalni sistem; sistem je računalniško voden, da zaznava pritisk in ga prilagaja.

Ministrstvo je presodilo, da upravljevec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki je določena v točki a) BAT 32 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./2 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 2.1.3 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo tehniko za zmanjšanje emisije amoniaka v zrak iz posameznega bivalnega objekta za brojlerje in v točki 2.2.1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja v Preglednici 1 iste točke izreka okoljevarstvenega dovoljenja določil mejno vrednost emisije za dušik, izražen kot NH₃ iz Preglednice 3.2 BAT 32 Zaključkov o BAT.

III.

Obrazložitev točk izreka te odločbe

Ministrstvo je skladno s podatki iz vloge upravljavca na novo določilo oznake tehnoloških enot, kot izhaja iz točke I./1 izreka te odločbe. Ministrstvo je s točko I./1 izreka te odločbe poimenovalo napravo z oznako A1 ter opredelilo in poimenovalo tehnološke enote v točki 1 okoljevarstvenega dovoljenja, in sicer tako, da je besedilo: »Naprava se sestoji iz 10 hlevov za rejo brojlerjev na nastilju.« nadomestilo z: »Napravo A1 in druge z njo neposredno tehnično povezane dejavnosti sestavljajo naslednje nepremične tehnološke enote:«, pri čemer je ministrstvo na podlagi vloge v okoljevarstveno dovoljenje dodalo še tehnološko enoto, tj. diesel elektro agregat (N7). Ministrstvo je nadalje na podlagi vloge posodobilo še ostale tehnološke enote, ki sestavljajo napravo.

Ministrstvo je na podlagi vloge, 18. člena ZVO-2 in na podlagi Uredbe o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja (Uradni list RS, št. 31/07, 70/08, 61/09, 50/13, 44/22 – ZVO-2 in 48/22, v nadaljevanju: Uredba o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja) in Pravilnika o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter o pogojih za njegovo izvajanje (Uradni list RS, št. 105/08 in 44/22 – ZVO-2, v nadaljevanju: Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter o pogojih za njegovo izvajanje) v točki I./2. izreka te odločbe določilo zahteve v zvezi z emisijami snovi v zrak.

Ministrstvo je v točki 2.1.1. izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za zmanjševanje nastanka emisije prahu iz posameznih bivalnih objektov za živali na podlagi točk a) in b)1 BAT 11 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 2.1.2. izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo ukrepe za preprečevanje in zmanjševanje emisije vonjav iz naprave iz točke 1. izreka okoljevarstvenega dovoljenja na podlagi točk b) in deloma točke c) BAT 13 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 2.1.3. izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo tehniko za zmanjšanje emisij amoniaka v zrak iz posameznega bivalnega objekta za brojlerje, s katero upravljavec dosega raven emisij amoniaka za rejo brojlerjev iz Preglednice 1 iz točke 2.2.1. izreka okoljevarstvenega dovoljenja na podlagi točke a) in Preglednice 3.2 BAT 32 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točkah 2.1.4. in 2.1.5. izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve v zvezi z gorivom in obratovalnim časom za diesel elektro agregat (N7) na podlagi upravljavčeve izjave podane v vlogi, ki se nanaša na obratovalne ure, ter na podlagi 7. člena Uredbe o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja in tretjega odstavka 25. člena Uredbe o emisiji snovi v zrak iz srednjih kurilnih naprav, plinskih turbin in nepremičnih motorjev (Uradni list RS, št. 17/18, 59/18, 44/22 - ZVO-2 in 99/22, v nadaljevanju: Uredba o emisiji snovi v zrak iz srednjih kurilnih naprav, plinskih turbin in nepremičnih motorjev).

Ministrstvo je v točki 2.2.1. izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo mejno vrednost emisijskega faktorja za določitev emisije dušika, izraženega kot NH₃, v zrak glede na vrsto reje in vrsto nastanitve na podlagi Preglednice 3.2 BAT 32 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točkah 2.3.1. in 2.3.2. izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo v zvezi z načinom izvajanja monitoringa emisij snovi v zrak na podlagi točke a) BAT 25 Zaključkov o BAT za amoniak in na podlagi točke b) BAT 27 Zaključkov o BAT za celotni prah ter v povezavi z 31. členom Uredbe o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja. Tehnika za monitoring amoniaka je določena z oceno emisij z uporabo masne bilance na podlagi izločanja in skupnega dušika, prisotnega v vsaki fazi ravnanja z gnojem in tehnika za monitoring prahu je določena z oceno na podlagi emisijskih faktorjev, ki jih je upravljavec pridobil na podlagi podatkov, določenih v skladu z referenčnim dokumentom Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Intensive Rearing of Poultry or Pigs, 2017.

V točki 2.3.3. izreka okoljevarstvenega dovoljenja je ministrstvo glede na opredelitev v vlogi določilo, da upravljavcu ni treba izvajati obratovalnega monitoringa emisije snovi v zrak iz diesel električnega agregata (N7) za pogon zasilnega napajanja na podlagi tretjega odstavka 25. člena Uredbe o emisiji snovi v zrak iz srednjih kurilnih naprav, plinskih turbin in nepremičnih motorjev.

Ministrstvo je v točkah 2.4.1. in 2.4.2. izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve v zvezi s poročanjem na podlagi 21. člena Pravilnika o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter pogojih za njegovo izvajanje.

Kot izhaja iz točke I./3 izreka te odločbe, je ministrstvo v točkah 3.1.1a, 3.1.1b, 3.1.1c, 3.1.1d in 3.1.1e izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za zmanjševanje nastajanja odpadnih voda na podlagi točk BAT 6 in BAT 7 Zaključkov o BAT, navedb upravljavca in Uredbe o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo (Uradni list RS, št. 64/12, 64/14, 98/15, 44/22 – ZVO-2, 75/22 in 157/22, v nadaljevanju: Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo).

Ministrstvo je v točki 3.1.1 a izreka tega dovoljenja določilo obveznost suhega čiščenja hleva in čiščenja z visokotlačnimi čistilci na podlagi navedb upravljavca v vlogi, v povezavi z Zaključki o BAT 6 b).

Ministrstvo je v točki 3.1.1 b izreka tega dovoljenja določilo obveznost ločenega zbiranja pralne vode od padavinske vode na podlagi navedb upravljavca v vlogi ter v skladu z Zaključki o BAT BAT 6 a) in BAT 6 c).

Ministrstvo je v točki 3.1.1 c izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo obveznost suhega čiščenja območja asfaltiranih ter transportnih poti na podlagi navedb upravljavca v vlogi, v povezavi z Zaključki o BAT 6 a) in BAT 6 c).

Ministrstvo je v točki 3.1.1 d izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo obveznost odvajanja padavinskih odpadnih vod preko lovilnika olj na podlagi 24. točke 4. člena in prve alineje 2. točke drugega odstavka 17. člena Uredbe o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo, v povezavi z Zaključki o BAT 6 c).

Ministrstvo je v točki 3.1.1 e izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo obveznost čiščenja odpadnih voda na podlagi navedb upravljavca v vlogi in v povezavi z Zaključki o BAT 7 b).

Kot izhaja iz točke I./4 izreka te odločbe, je ministrstvo v točki 4.1.2a izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij hrupa na podlagi opredelitve upravljavca v vlogi in točk a), b), c), d) in e) BAT 10 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 6.1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za ravnanje z gnojem in pralnimi vodami na podlagi navedb v vlogi in 6. člena Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/09, 5/13, 22/15, 12/17 in 44/22 – ZVO-2). Ker iz vloge upravljavca izhaja, da gnoj in pralne vode oddaja v bioplinarno, je ministrstvo točko 6 izreka okoljevarstvenega dovoljenja spremenilo tako, da je namesto zahtev v točkah 6.1. in 6.2 izreka okoljevarstvenega dovoljenja v točki 6.1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo ravnanje z gnojem in pralnimi vodami, kot izhaja iz točke I./5 izreka te odločbe.

Ministrstvo je na podlagi vloge, Zaključkov o BAT in Pravilnika o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter o pogojih za njegovo izvajanje v točki I./6 izreka te odločbe določilo druge ukrepe v zvezi z obratovanjem naprave.

Ministrstvo je v točki 7.1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo glede vzpostavitve in vodenja sistema ravnanja z okoljem na podlagi elementov iz točke 1 do 9 BAT 1 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.2 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo glede preprečevanja in zmanjšanja okoljskega vpliva in izboljšanja splošnih značilnosti na podlagi točk a), b), c), d) in e) BAT 2 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.3 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za zmanjšanje skupnega izločenega dušika in posledično emisij amoniaka na podlagi točk a), b), c) in d) BAT 3

Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.4 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za zmanjšanje skupnega izločenega fosforja na podlagi točk a), b) in c) BAT 4 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.5 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za učinkovito uporabo vode na podlagi točk a), b), c), d) in e) BAT 5 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.6 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za učinkovito rabo energije na podlagi točk a), b), c) in d) BAT 8 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.7 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za zmanjšanje emisij amoniaka iz celotnega proizvodnega procesa za rejo piščancev brojlerjev na podlagi BAT 23 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.8 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo mejne vrednosti skupnega dušika in skupnega fosforja izločenih v gnoju na podlagi točke a) BAT 24 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.9 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za vodenje evidence porabe vode, porabe električne energije, porabe goriva, števila prejetih in oddanih živali, porabe krme in proizvodnje gnoja na podlagi BAT 29 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.10 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo glede poročanja zahteve iz točke 7.7, 7.8 in 7.9 izreka okoljevarstvenega dovoljenja na podlagi BAT 23, 24 in 29 Zaključkov o BAT.

Kot izhaja iz točke I./7 izreka te odločbe, je ministrstvo črtalo točko 9.1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja, ker je zahteve za vodenje evidenc določilo v točki 7.9 izreka okoljevarstvenega dovoljenja.

Kot izhaja iz točke I./8 izreka te odločbe, je ministrstvo črtalo točko 9.3 izreka okoljevarstvenega dovoljenja, ker je zahteve za predložitev poročila o rezultatih obratovalnega monitoringa določilo v točki 2.4 izreka okoljevarstvenega dovoljenja.

Kot izhaja iz točke I./9 izreka te odločbe, je ministrstvo v točki 10 izreka okoljevarstvenega dovoljenja zamenjalo obveznost obveščanja o spremembah, in sicer je namesto besedne zveze »Agencija RS za okolje« zamenjalo z besedno zvezo »ministrstvo«. S 1. septembrom 2021 se je namreč začela izvrševati Uredba o spremembi Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 101/21), ki je spremenila stvarno pristojnost oziroma delovno področje Agencije Republike Slovenije za okolje tako, da je za izvajanje večine upravnih nalog pristojno ministrstvo in ne več agencija.

Preostalo besedilo izreka okoljevarstvenega dovoljenja ostane nespremenjeno, kot izhaja iz točke II. izreka te odločbe.

V skladu s petim odstavkom 213. člena v povezavi z 118. členom Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06-UPB, 105/06-ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13 in 175/20-ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb) je bilo treba v izreku te odločbe odločiti tudi o stroških postopka. Glede na to, da v tem postopku stroški niso nastali, je bilo o njih odločeno, kot izhaja iz točke III. izreka te odločbe.

Pouk o pravnem sredstvu:

Zoper to odločbo ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku 30 dni od vročitve odločbe. Tožbo se vloži neposredno pri pristojnem sodišču ali pošlje po pošti.

Ta upravni akt je bil izdan kot fizična kopija dokumenta v elektronski obliki. V skladu z drugim odstavkom 65.b člena Uredbe o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 9/18, 14/20, 167/20, 172/21, 68/22, 89/22, 135/22 in 77/23) vas seznanjamo, da lahko zahtevate, da se vam pošlje izvornik dokumenta na elektronski naslov ali potrdi skladnost kopije dokumenta z izvornikom. Uveljavljanje te zahteve ne vpliva na vaš pravni položaj oziroma tek roka, ki je začel teči z vročitvijo kopije.

Pri nastajanju tega dokumenta sta sodelovali naslednji uradni osebi:

Janez Jeram, sekretar

Nives Stele, sekretarka

Postopek vodila:

Karin Malc

višja svetovalka I

mag. Katja Buda
sekretarka

Vročiti:

- PERUTNINA PTUJ d.o.o., Potrčeva cesta 10, 2250 Ptuj – osebno